

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 10. juuni 2022
(OR. en)

10160/22

EF 166
ECOFIN 615
DELECT 86

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	9. juuni 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2022) 3584 final
Teema:	KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../..., 9.6.2022, millega pikendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõike 1 esimeses lõigus osutatud üleminekuperioodi

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2022) 3584 final.

Lisatud: C(2022) 3584 final

Brüssel, 9.6.2022
C(2022) 3584 final

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

9.6.2022,

**millega pikendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 artikli
89 lõike 1 esimeses lõigus osutatud üleminekuperioodi**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI TAUST

Määrusega (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (edaspidi „EMIR“) on teatavatele tingimustele vastavate pensioniskeemide puhul ette nähtud ajutine erand kliiringukohustusest. Ülemineku periood on sätestatud EMIRi artikli 89 lõikes 1 ja sellega antakse kesksetele vastaspooltele, pensioniskeemidele ja kliirivatele liikmetele lisaaega, et töötada välja elujõulised tehnilised lahendused, mis võimaldaksid pensioniskeemidel täita kesksete vastaspoolte esitatud rahalise variatsioonitagatise nõudeid, maandades tuletislepingute keskse kliirimise võimalikku negatiivset mõju tulevaste pensionäride pensionihüvitistele.

Ajutist erandit on aastate jooksul pikendatud, kuna elujõulist tehnilist lahendust ei ole leitud.

- EMIRi läbivaatamisega (määrus (EL) 834/2019, edaspidi „EMIR Refit“) pikendati erandi kehtivusaega kuni 18. juunini 2021.
- Vastavalt EMIRi artikli 85 lõikele 2 on komisjoni delegeeritud õigusaktiga võimalik erandi kehtivusaega kaks korda ühe aasta võrra pikendada, samal ajal kui määruse lõppeesmärk on jätkuvalt tagada pensioniskeemide puhul keskne kliirimine.
- Euroopa Parlament ja nõukogu teatasid vastavalt 8. juunil 2021 ja 10. juunil 2021, et neil ei ole vastuväiteid komisjon poolt 6. mail 2021 vastu ettepanekule erandit ühe aasta võrra pikendada, mistõttu erand kehtib praegu kuni 18. juunini 2022¹.

Komisjon teeb ettepaneku pikendada käesoleva delegeeritud õigusaktiga kehtivat erandit veel ühe aasta võrra. See on praeguse EMIRi raamistiku kohaselt viimane võimalus erandit pikendada.

2. ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISELE EELNENUD KONSULTEERIMINE

EMIR Refitiga on ette nähtud terviklik raamistik, et hinnata edusamme, mida on tehtud elujõuliste lahenduste leidmisel, et kaotada takistused, mis ei võimalda pensioniskeemidel keskses kliirimises osaleda. Vastavalt artikli 85 lõikele 2 peab komisjon koostama igal aastal aruande, milles hinnatakse, kas on töötatud välja elujõulised tehnilised lahendused, mille abil pensioniskeemid saavad kanda üle rahalist ja mitterahalist tagatist variatsioonitagatiseks, ning kas kõnealuste elujõuliste tehniliste lahenduste hõlbustamiseks on vaja võtta lisameetmeid.

Ka Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) peab koostöös Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA), Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) ja Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukoguga (ESRB) esitama komisjonile igal aastal samal teemal aruande, et anda panus tema hinnangusse. Lisaks peab komisjon moodustama eksperdirühma, mis koosneb kesksete vastaspoolte, kliirivate liikmete ja pensioniskeemide esindajatest ning muudest asjaomastest isikutest ning mille ülesanne on jälgida jõupingutusi ja hinnata edusamme, mida on tehtud selliste elujõuliste tehniliste lahenduste väljatöötamisel, mis hõlbustavad pensioniskeemidel börsiväliste tuletislepingute kliirimist. Kesksed vastaspoolled, kliirivad liikmed ja pensioniskeemid peavad andma endast parima, et aidata töötada välja elujõulised tehnilised lahendused.

¹ Komisjoni 6. mai 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/962, millega pikendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõike 1 esimeses lõigus osutatud ülemineku perioodi (ELT L 213, 16.6.2021, lk 1).

Komisjon avaldas kaasseadusandjatele esitatud aruanded 2020. aasta septembris (COM(2020) 574 final, 23.9.2020) ja 2021. aasta mais (COM(2021) 224 final, 6.5.2021). Komisjon tõdes aruannetes, et pensioniskeemide likviidsus on aastate jooksul paranenud ja et asjaomased sidusrühmad on samal ajal teinud edusamme elujõuliste lahenduste leidmisel. Eelkõige on mõned kesksed vastaspoolde välja töötanud või välja töötamas mudeleid, mis hõlbustavad juurdepääsu kliiritavatele repoturgudele, kus pensioniskeemid saaksid vahetada mitterahalist tagatist raha vastu². Mõned pensioniskeemid juba kliirivad kliirivate liikmete klientidena vabatahtlikult osa oma tuletisinstrumentidest. Samuti rõhutati aruannetes, et pensioniskeemide puhul on endiselt lahendamata probleemiks vajadus anda rahalist variatsioonitagatist halvenenud turutingimustes, kui kesksed vastaspoolde rahalise tagatise nõuded võivad muutuda märkimisväärseks ja pensioniskeemide võimalus kasutada repoturгу ei pruugi alati olla tagatud.

Viimati sai komisjon ESMA-lt aruande 25. jaanuaril 2022³. Aruandes kinnitatakse, et ESMA 2020. aasta detsembri aruandes⁴ esitatud olukorra kirjeldus, analüüs ja järeldused ei ole üldiselt muutunud, kuid keskendutakse seekord pensioniskeemide tegevuslikule valmisolekule kliirimiseks. ESMA järelduse kohaselt on pensioniskeemid tegevuslikult valdavalt kliirimiseks valmis ja üha rohkemad neist kliirivad vabatahtlikult vähemalt osa oma tuletisinstrumentide portfelist, kuid asjaomased turuosaliselised vajavad oma kliirimiskorra ja tagatise haldamise korra viimistlemiseks aega. Lisaks leiab ESMA, et pensioniskeemide kliirimiskohustuse kehtestamine tuleks siduda ELi kliirimissuutlikkuse suurendamisega. Seepärast soovitab ta oma järelduses üleminekuperioodi veel ühe aasta võrra pikendada.

Seda järeldust toetavad ka pensioniskeemide eksperdirühma arutelud. Eksperdirühm alustas tegevust 2019. aastal ja on sellest ajast alates kohtunud kuuel korral, viimati 2022. aasta märtsis. Viimasel koosolekul märkisid osalejad, et pensioniskeemid on juba üldiselt kliirimiseks valmis, kehtestanud kliirimiskorra ja kliirivad teatavaid tehinguid vabatahtlikult. Eksperdirühmas osalevad pensioniskeemide esindajad rõhutasid siiski, et pensioniskeemidel on turutingimuste halvenemise korral endiselt probleeme juurdepääsuga piisavale hulga likviidsetele vahenditele, et hankida raha variatsioonitagatiseks, mistõttu osa neist on jätkuvalt vastu sellele, et kliirida suuremat hulka oma tuletisinstrumentide portfelist.

Võttes arvesse ESMA aruannet ja pensionifondide eksperdirühmaga peetud arutelusid, koostas komisjon aruande⁵, milles järeldatakse, et alates 2019. aastast on pensioniskeemide kesksed kliirimise valdkonnas tehtud olulisi edusamme, kusjuures mõned pensioniskeemid on vabatahtlikult alustanud osa tehingute kesksed kliirimist. Pensioniskeemide kliirimise hõlbustamiseks on siiski vaja täiendavaid stiimuleid. Eelkõige peaksid ELi kesksed vastaspoolde kasutama ettenähtud aega hõlbustatud juurdepääsu ja tagatise ümberkujundamise mudelite jätkuvaks arendamiseks, et suurendada pensioniskeemide huvi nende vastu.

² Repoleping on kokkulepe müüa väärtpaberid teatava hinnaga ja osta need hiljem tagasi kokkulepitud hinnaga. Repoturg viib kokku ettevõtted, kes annavad raha eest tagatise, ja ettevõtted, kes annavad tagatise eest raha.

³ „Clearing obligation for pension scheme arrangements“, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve, ESMA70-451-110, 25. jaanuar 2022.

⁴ Aruanne pensioniskeemide kesksed kliirimislahenduste kohta (nr 2), Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve, ESMA70-151-3248, 17. detsember 2020.

⁵ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 648/2012 (börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksed vastaspoolde ja kauplemisteabehoidlate kohta, mida on muudetud määrusega (EL) nr 834/2019) artikli 85 lõikele 2, milles hinnatakse, kas on töötatud välja elujõulised tehnilised lahendused, mille abil pensioniskeemid saavad kanda üle rahalist ja mitterahalist tagatist variatsioonitagatiseks, ning kas kõnealuste elujõuliste tehniliste lahenduste hõlbustamiseks on vaja võtta lisameetmeid (COM(2022) 254).

Lisaks on komisjoni talitused konsulteerinud Euroopa väärtpaperikomitee eksperdirühmaga seoses ettepanekuga võtta vastu delegeeritud õigusakt, millega pensioniskeemide suhtes kohaldatavat keskse kliirimise erandit pikendatakse ühe aasta võrra, st kuni 2023. aasta juunini. Konsulteerimine näitas, et valdavalt nõustutakse nii erandi pikendamise kui ka sellega, et 2023. aasta juunis muutub keskne kliirimine pensioniskeemide jaoks kohustuslikuks. Osa liikmesriike rõhutas vajadust selge teabevahetuse järele, et kesksed vastaspoolad suurendaksid oma kliirimissuutlikkust ja et pensioniskeemid arendaksid oma likviidsuse juhtimise protsesse, nii et neil on tõrgeteta juurdepääs kesksele kliirimisele, kui kliirimiskohustusest tehtud ajutise erandi kehtivus 2023. aasta juunis lõppeb.

3. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI ÕIGUSLIK KÜLG

Õigus võtta vastu delegeeritud õigusakt on sätestatud määruse (EL) nr 648/2012 (börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta) (EMIR) artikli 85 lõikes 2.

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

9.6.2022,

millega pikendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõike 1 esimeses lõigus osutatud üleminekuperioodi

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta,⁶ eriti selle artikli 85 lõike 2 kolmandat lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõikes 1 on sätestatud, et kuni 18. juunini 2021 ei kohaldata kõnealuse määruse artiklis 4 sätestatud kliirimiskohustust börsiväliste tuletislepingute suhtes, mis vähendavad objektiivselt mõõdetaval viisil investeerimisriske, mis on otseselt seotud pensioniskeemide maksevõimega, ning nende üksuste suhtes, mis on asutatud pensioniskeemide liikmetele kompensatsiooni maksmiseks kohustuste mittetäitmise korral. Kõnealune üleminekuperiood kehtestati selleks, et anda võimalus töötada välja elujõulised tehnilised lahendused pensioniskeemide poolt rahalise ja mitterahalise tagatise variatsioonitagatisena ülekandmiseks ning hoida ära kõnealuste börsiväliste tuletislepingute keskse kliirimise kohustuse kohese kehtestamise kahjulikku mõju tulevaste pensionäride pensionihüvitistele.
- (2) Määruse (EL) nr 648/2012 artikli 85 lõike 2 kolmanda lõiguga on komisjonile antud õigus pikendada määruse artikli 89 lõikes 1 sätestatud üleminekuperioodi kaks korda, iga kord ühe aasta võrra, kui komisjon jõuab järeldusele, et veel ei ole välja töötatud elujõulisi tehnilisi lahendusi, mis võimaldaksid pensioniskeemidel rahalist ja mitterahalist tagatist variatsioonitagatisena üle kanda, ning et tuletislepingute keskse kliirimise kahjulik mõju tulevaste pensionäride pensionihüvitistele ei ole muutunud. Selleks peab komisjon määruse (EL) nr 648/2012 artikli 85 lõike 2 esimese lõigu kohaselt kuni üleminekuperioodi viimase pikendamiseni koostama igal aastal aruande, milles hinnatakse, kas sellised elujõulised tehnilised lahendused on välja töötatud ja kas on vaja võtta meetmeid kõnealuste elujõuliste tehniliste lahenduste hõlbustamiseks.
- (3) Komisjon võttis vastu kaks aastaaruannet, ühe 23. septembril 2020⁷ ja teise 6. mail 2021⁸. Nendes aruannetes märgib komisjon, et turuosalised on teinud aastate jooksul jõupingutusi asjakohaste tehniliste lahenduste väljatöötamiseks, sealhulgas tagatise ümberkujundamiseks kliirivate liikmete poolt või kliiritavate repoturgude kaudu.

⁶ ELT L 201, 27.7.2012, lk 1.

⁷ COM(2020) 574 final.

⁸ COM(2021) 224 final.

Komisjon märgib samuti, et mõned pensioniskeemid on hakanud vabatahtlikult keskselt kliirima osa oma tuletisinstrumentide portfelist. Aruandes järeldatakse, et kõige suurem lahendamata probleem pensioniskeemide jaoks on juurdepääs variatsioonitagatise andmiseks vajalikele likviidsetele vahenditele, kui turutingimused halvenevad; see nõue suurendab nimelt järsult ja märkimisväärselt pensioniskeemi rahaeraldise ammendamise riski.

- (4) Määruse (EL) nr 648/2012 artikli 85 lõike 2 teise lõigu punktiga a on ette nähtud, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) esitab koostöös Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve, Euroopa Pangandusjärelevalve ja Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukoguga komisjonile igal aastal aruande, milles hinnatakse seda, kas kesksed vastaspooled, kliirivad liikmed ja pensioniskeemid on teinud asjakohaseid jõupingutusi ja töötanud välja elujõulised tehnilised lahendused, mis hõlbustavad pensioniskeemide osalemist keskses kliirimises, andes rahalise ja mitterahalise tagatise variatsioonitagatisena, sealhulgas kõnealuste lahenduste mõju turu likviidsusele ja protsüklilisusele ning nende potentsiaalset õiguslikku või muud mõju.
- (5) Komisjon on oma delegeeritud määrusega (EL) 2021/962⁹ määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõikes 1 sätestatud üleminekuperioodi ühe korra pikendanud kuni 18. juunini 2022.
- (6) 25. jaanuaril 2022 esitas ESMA oma kõige värskema aruande selle kohta, kas kesksed vastaspooled, kliirivad liikmed ja pensioniskeemid on teinud asjakohaseid jõupingutusi ja töötanud välja elujõulised tehnilised lahendused, mis hõlbustavad pensioniskeemide osalemist keskses kliirimises, andes rahalise ja mitterahalise tagatise variatsioonitagatisena. Selles aruandes kinnitab ESMA üldiselt järeldusi, mis ta on komisjonile esitanud oma varasemates aruannetes, kuid keskendudes pensioniskeemide tegevuslikule valmisolekule börsiväliste tuletislepingute kliirimiseks. ESMA aruandes järeldatakse, et kuigi üha rohkemad pensioniskeemid kliirivad börsiväliseid tuletislepinguid vabatahtlikult ja likviidsustingimused paranevad jätkuvalt, vajavad pensioniskeemid ja asjaomased turuosalised oma kliirimiskorra ja tagatise haldamise korra viimistlemiseks piisavalt aega. Seepärast on ESMA seisukohal, et määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõikes 1 sätestatud üleminekuperioodi on vaja veel ühe aasta võrra pikendada.
- (7) Kõige värskemas hinnangus¹⁰ pensioniskeemide valmisolekule oma tuletisinstrumentide portfelli keskselt kliirida jõudis komisjon ESMAga sarnasele järeldusele. Komisjoni analüüsi põhjal oli pensioniskeemide likviidsus endiselt hea, isegi hiljutise turutingimuste halvenemise ajal, ning peaks jätkuvalt paranema, kuna fondid võtavad kasutusele alternatiivsed mudelid juurdepääsuks repoturgudele. Positiivsed väljavaated seoses juurdepääsuga likviidsusetele vahenditele on toonud kaasa olukorra, kus üha rohkemad pensioniskeemid on hakanud vabatahtlikult kliirima vähemalt osa oma tuletisinstrumentide portfelist. Repoturul põhinevad alternatiivsed mudelid juurdepääsuks likviidsetele vahenditele vajavad siiski küpsemisaega ning pensioniskeemidel tuleb parandada oma likviidsuse ja tagatiste haldamise sisekorda.

⁹ Komisjoni 6. mai 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/962, millega pikendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõike 1 esimeses lõigus osutatud üleminekuperioodi (ELT L 213, 16.6.2021, lk 1).

¹⁰ COM(2022) 254.

- (8) Võttes arvesse ESMA aruannet, järeltab komisjon seega, et määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõikes 1 sätestatud üleminekuperioodi on tõesti vaja veel ühe aasta võrra pikendada.
- (9) Seepärast tuleks määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõikes 1 sätestatud üleminekuperioodi pikendada.
- (10) Käesolev määrus peaks jõustuma kiiremas korras, et kehtivat üleminekuperioodi saaks pikendada enne selle kehtivusaja lõppu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 648/2012 artikli 89 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud üleminekuperioodi pikendatakse kuni 18. juunini 2023.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 9.6.2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN